

HAMID OLIMJON IJODINI ZAMONAVIY USULLAR YORDAMIDA O'RGANISH

Sulaymonova Jumagul Muzafar qizi

Chirchiq davlat pedagogika universiteti talabasi

Annotatsiya. Ushbu maqolada adabiyotimizning yetuk vakillaridan biri O'bekiston xalq shoiri Hamid Olimjonning hayoti va ijodini o'rgatish jarayonidagi faol usullar haqida so'z yuritiladi. O'quvchilarni vatanga muhabbat ruhida tarbiyalash, ularda erkin fikrlash qobiliyatlarini shakllantirish, dunyoqarashlarini kengaytirishga oid qarashlar va bunga xizmat qiladigan metodik mashqlardan namunalar beriladi. Maqolada „Taqdimot“, „Klaster“, „Mozaika“ kabi zamonaviy usullardan foydalanishning afzalliklari haqida so'z boradi.

Kalit so'zlar: taqdimot, klaster, mozaika, uslub, metodika, vatanparvarlik, she'riyat, ijod

KIRISH

Bugungi kunda turli sohalarda juda katta o'zgarishlar amalga oshirilmoqda. Jumladan, ta'lim sohasi ham sezilarli yangiliklarni qabul qildi. Bu yangiliklarning barchasi adabiy ta'lim berishda katta ahamiyatga ega. Boisi, adabiy ruhda ulg'aygan, ta'lim olgan shaxs adabiyotdan xabardor bo'ladi, bu esa uning sog'lom fikrli, keng dunyoqarashli, ma'rifatli inson bo'lib yetishishiga xizmat qiladi. Shunday ekan hozirgi kun o'qituvchisining oldiga ushbu ta'limni berish jarayonini ham samarali oshadi. Bunda o'qituvchiga darsni qiziqarli va o'quvchilarning yoshiga mos metodlardan foydalangan tashkil etishdek bir vazifa qo'yiladi. Jarayonning qay darajada qiziqarli va jonli olib borilishi o'quvchilarda fanga nisbatan qiziqishning ortishiga sabab bo'ladi.

Umumiy o'rta ta'lim maktablarida Hamid Olimjon hayoti va ijodini 5- va 11-sinf adabiyot darsligida o'rganamiz. Darsliklarda ijodkorning hayoti haqida so'z yuritilib, ijodiy asarlari tahlil qilinadi. Ushbu jarayon o'qituvchi va o'quvchining hamkorligida amalga holda tashkil etish vazifasi yuklatiladi.

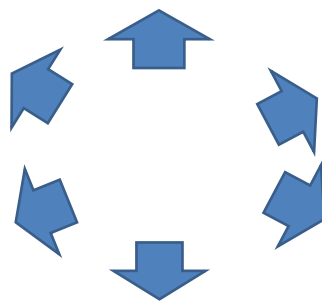
ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Quyida shoir ijodini va hayotini o'quvchilarga o'rgatish, uning asarlarini to'laligicha anglashga, o'quvchilarning fanga nisbatan qiziqishlarini oshirishga yordam beradigan turli o'yin va metodik tavsiyalar bilan tanishamiz.

1., „Klaster“ usuli. (Arziqulov A. U, 2003). Ushbu uslubda o'qituvchi tomonidan o'quvchilarga turli xil topshiriqlar beriladi. Masalan:

Darslikdan bahor, yosharish, yangilanish, yoshlik kuychisi bo'lgan Hamid Olimjon hayoti bilan bog'liq ma'lumotlarni o'qing. Shunga doir 6 ta ma'lumotdan foydalangan holda tarmoqlab chiqing.

2., „Mozaika“ usuli. Bunda o'qituvchi o'quvchilarga quyidagicha topshiriq beradi:

Hamid Olimjon she'rlaridan olingan quyidagi parchalarni ketma-ketlikda bir butun holatga keltiring.

1.A. tup, bir, oldida, Derazamning

B. oppoq, bo'lib, gulladi, O'rik

D. bezab, Novdalarni, g'unchalar

E. otini, aytdi, Tongda, hayot

1.

2

3

4

She'r nomi:

2. A. yurar, ohu, juvon, bir, Tog'da
- B. taraydi, Sochimni, shabboda
- C. yaqindir, Menga, osmon, bugun
- D. poda, teppamda, Bulutlardan

1.

2.

3

4

She'r nomi:

Ushbu usullardan uchinchi "**Taqdimot**" usuli bo'lib, bunda o'quvchilar Hamid Olimjon hayotiga oid o'zlari to'plagan ma'lumotlarni taqdimot qilib berishi kerak bo'ladi. Jarayonni xohishga ko'ra, guruh bo'lib, ya'ni jamoaviy hamda yakka tartibda tashkil qilish mumkin. Guruhlar kesimida olib borish o'quvchilarning jamoaviylik qobiliyatini yanada oshirib, ularni birgalikda fikrlashga, bir-birlarining qarorlarini hurmat qilgan holda yangilik o'ylab topishga undaydi. Taqdimot turli xil jadvallar vositasida yoki boshqa usullarda amalga oshirilishi mumkin.

NATIJALAR VA MUHOKAMA

Har bir uslubdan unumli foydalanib darslarni qiziqarli va o'qituvchi hamda o'quvchi o'rtasidagi faol, jonli muloqotni yo'qotmagan holda tashkil etish mumkin. Ushbu jarayonning qay tartibda borishi esa o'qituvchining pedagogik mahoratiga va zamonaviy ko'nikmalariga bog'liq. O'quvchilarga qiziq va eng muhimi, tushunarli bo'lgan metodlar yordamida ko'zlangan maqsadga erishish mumkin. Masalan: Birgina „Klaster" usuli yordamida o'quvchilarda quyidagi ko'nikmalarni shakllantirish va rivojlantirishga erishishimiz mumkin:

- o'z fikrini erkin bayon qila olish;
- olingan bilimlarni mustahkamlash;
- g'oyalarni bir-biriga aloqador tarzda anglash, eslab qolish;
- ma'lumotlarni tarmoqlab o'rganish.

XULOSA

Xulosa o'rnida shuni aytish mumkinki, yuqorida aytib o'tilgan zamonaviy usullardan foydalanib o'quvchilarning faolligini oshirish mumkin. Ularning barchasi

darslarni eskidan yangi va qiziqarli usulga o'tishini ta'minlaydi. Buning natijasi o'laroq, ta'lim beruvchi ham oluvchi ham o'zi ko'zlagan maqsadga yetadi. Shu kabi yana ko'plab usullarni sanash mumkin, ularning har biridan qay tarzda foydalana olish esa o'qituvchining pedagogik mahoratiga hamohang ravishda amalga oshiriladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Arziqulov A. U,(2003), Interfaol usullar. Samarqand.
2. S.Ahmedov, B.Qosimov, R.Qo'chqorov, SH.Rizayev, (2020).5-sinf adabiyot darsligi.Toshkent.
3. Tosheva O, (2012). Taqdimot materiallaridan foydalanish usullari. Til va adabiyot ta'limi,-Toshkent, 12-son.
4. "Umumta'lim metodikasi " jurnali, 2018 1-,2-,3-,4-sonlar.

